

วิเคราะห์ปรัชญาการเมืองของนิโคโล มาเคียแวลลี ว่าด้วยความขัดแย้งทาง
การเมืองและวิธีแก้ไข

Analyze Niccolò Machiavelli's Political Philosophy Regarding Political
Conflicts and Methods of Resolution

พระมหาธีรวิทย์ ธีรวัฒนเมธี (พันธ์ศรี)

Phramaha Teerawee Punsri

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 4

Office of the Buddhist Studies Area, General Education Division, Area 4

ละอองดาว ชาทองยศ

Laongdao Chatongyots

โรงเรียนหทัยคริสเตียน

Hathai Cristian School

*Corresponding author, e-mail: laongdao1717@gmail.com

Received: 10 Febuary 2023; Revivsed: 18 Febuary 2023; Accepted: 18 March 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวคิดของนิโคโล มาเคียแวลลีเกี่ยวกับการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม โดยมองว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นเห็นแก่ตัวและชั่วร้าย จึงต้องใช้อำนาจรัฐที่เข้มแข็งในการควบคุม มาเคียแวลลีเสนอว่าผู้ปกครองควรมุ่งสร้างความมั่นคงให้รัฐ แม้ต้องใช้วิธีการที่ขัดต่อศีลธรรม เพื่อรักษาความสงบของบ้านเมือง อำนาจอรัฐต้องเหนือสิ่งอื่นใด รวมถึงศาสนา ผู้ปกครองต้องเด็ดขาดและฉลาดในการใช้ทั้งความเมตตาและความรุนแรงตามสถานการณ์ แนวคิดนี้อาจเหมาะสมในภาวะวิกฤติระยะสั้น แต่การใช้ในระยะยาวอาจนำไปสู่การต่อต้านจากประชาชน จึงต้องระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้และควรผสมผสานกับแนวคิดอื่นเพื่อความสมดุล

คำสำคัญ: มาเคียแวลลี ความขัดแย้งทางสังคม อำนาจอรัฐ การปกครองแบบเผด็จการ

Abstract

This article presents Niccolò Machiavelli's concept of resolving social conflicts, viewing human nature as selfish and evil, thus requiring strong state power for control. Machiavelli proposes that rulers should focus on establishing state security, even if it means using methods that contradict morality, to maintain social order. State power must be above all else, including religion. Rulers must be decisive and wise in using both mercy and force as situations demand. This concept may be suitable for short-term crises, but long-term application could lead to public resistance. Therefore, caution is needed when applying this concept, and it should be balanced with other approaches for equilibrium.

Keywords: Machiavelli, Social conflict, State power, Authoritarian rule

บทนำ

ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม (Social Animals) จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันอย่างหนีไม่พ้น (Aristotle, trans. 1992) ซึ่งต่างก็มีบทบาทหน้าที่ ทัศนคติ และความเชื่อที่แตกต่างกัน และได้ก่อรูปเป็นสัญลักษณ์ของความแตกต่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มิติของความแตกต่างจะมากหรือน้อยก็ตามเป็นเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่แนวคิดและความเข้าใจว่านั่นเป็นพวกเขาพวกเรา เป็นมิติตามการจัดกลุ่มแบ่งประเภทแบ่งชนชั้นเผ่าพันธุ์ของสังคม (Tajfel & Turner, 1979) ความแตกต่างจะเป็นไปเองโดยธรรมชาติหรือจงใจเป็นเหตุให้พัฒนาไปสู่การปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นสังคมของตน และพร้อมที่จะต่อต้านหรือกำจัดทำลายผลประโยชน์ของชนชั้นเผ่าพันธุ์สังคมอื่น ๆ (Marx & Engels, 1848/2010)

ระบบการเมืองการปกครองเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยแก้ปัญหาความยุ่งยาก และช่วยจัดระบบทำสังคมให้น่าอยู่ (Hobbes, 1651/1991) ระบบการเมืองการปกครองเป็นระบบที่นำไปสู่การบริหารจัดการผู้คนในสังคมให้เป็นระเบียบ ไม่วุ่นวายสับสน คำถามก็คือ แนวคิดหรือระบบปรัชญาการเมืองการปกครองแบบไหนอย่างไร ถึงจะเป็นระบบที่ดีเหมาะสมสำหรับสังคม เพื่อแก้ไขและป้องกันความวุ่นวายหรือเดือดร้อน พร้อมทั้งสร้างประโยชน์สุขและการยอมรับเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน (Rawls, 1971) นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่เชื่อว่า รัฐ คือ ผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขความขัดแย้งของสังคม

มาเคียเวลลีจึงเสนอแนวคิดว่า สภาพสังคมที่ไม่ขัดแย้งกันย่อมได้รับอิทธิพลจากผู้นำ กล่าวคือ ผู้นำหรือนักปกครองที่ดีต้องมุ่งไปที่การสร้างความมั่นคงของรัฐ และรัฐจะต้องสร้างความมั่นคงให้กับ

ประชาชน (Machiavelli, 1532/2008) เพราะฉะนั้น วิธีการดำเนินการของรัฐจึงแตกต่างจากความคิดตามหลักการทางศาสนา ผู้ปกครองควรมองไปที่เป้าหมายเป็นหลัก เพราะธรรมชาติมนุษย์เป็นคนบาปชั่วร้าย โลกมากและเห็นแก่ตัว มีทั้งเล่ห์เหลี่ยม ตัณหาและความทะเยอทะยาน พร้อมทั้งจะทำร้ายทั้งมิตรและศัตรู ดังนั้น บทสรุปของผู้นำจึงต้องมีอำนาจสูงสุด ต้องยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม ถึงแม้จะขัดศีลธรรมก็ตาม ผู้นำจะต้องเป็นผู้ฉลาด มีสติปัญญาเป็นเลิศ (Machiavelli, 1532/2008)

พัฒนาการแนวคิดมาเคียแวลลี

นิโคโล มาเคียแวลลี (Nicolo Machiavelli) เป็นนักปราชญ์ชาวอิตาลี (ปานทิพย์ ศุภนคร. พศ., และคณะ, 2545) ได้สังเกตเห็นถึงการแก้ไขความขัดแย้งของสังคมต้องเริ่มต้นที่ผู้นำการปกครองหรือรัฐ เนื่องจากสถานการณ์ประเทศอิตาลีขณะนั้นมีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจภายในและภัยจากนครรัฐเล็ก ๆ และศาสนจักร (สมบัติ จันทรวงศ์, 2526) และการมีการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจภายนอกอย่างดุเดือด

มาเคียแวลลีจึงมีแนวความคิดที่จะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยมาเคียแวลลีมองไปถึงผู้ปกครองนครรัฐนั้นๆ ว่าควรจะต้องมีความเด็ดขาด ผู้ปกครองจะต้องไม่ใช้วิธีข่มขู่ แต่ต้องกำจัดผู้เป็นพิษภัยแก่ตนอย่างเด็ดขาด (สมบัติ จันทรวงศ์, 2526) จะต้องเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและต้องไม่ปล่อยปัญหาหรือเหตุนั้น ๆ ไปโดยไม่รีบร้อน

มาเคียแวลลีได้แต่งหนังสือขึ้นชื่อว่า เจ้า (The Prince) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหรือเพื่อสร้างความเรียบร้อยในสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534) โดยแนวคิดได้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า "มนุษย์มีความเห็นแก่ตัวเป็นคนชั่วโดยปกติ" (สมบัติ จันทรวงศ์, 2526)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ทำให้มาเคียแวลลีได้กลายมาเป็นนักปรัชญาการเมืองที่สำคัญคนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ เพราะเหตุว่าแนวคิดของเขาได้ไปส่งเสริมหรือสอดคล้องกับหลักการปกครองของผู้นำแบบเผด็จการหรือการปกครองแบบกษัตริย์ (Machiavelli, 1532/2008) และยังได้กลายมาเป็นคู่มือสำคัญของผู้นำที่จำเป็นจะต้องบริหารประเทศในสถานการณ์ที่วิกฤติ จึงจัดได้ว่าเป็นแนวคิดที่ยังถูกนำมาใช้ได้จนถึงยุคปัจจุบัน (Benner, 2013)

มูลเหตุของความขัดแย้ง

การสร้างสังคมให้เป็นระเบียบและสงบสุขนั้น ผู้ปกครองต้องมุ่งเน้นการรักษารัฐให้มีความมั่นคงเป็นเอกภาพเป็นเป้าหมายหลัก (Machiavelli, 1532/2008) ดังนั้นผู้ปกครองจึงสามารถทำได้ทุกอย่าง แม้แต่การล่วงเกินพระเจ้า ถ้าผู้ปกครองต้องการรักษาอำนาจการปกครอง เขาจะต้องเรียนรู้ว่าการเป็นผู้ไร้คุณธรรมนั้นเป็นอย่างไร และต้องรู้จักไม่ใช้หรือใช้คุณธรรมตามความจำเป็นเท่านั้น โดยรวมมาเคียแวลลีมีสมมุติฐานที่ว่า

1. มนุษย์ชั่วร้ายโดยสันดาน คือ มนุษย์เราโดยธรรมชาติแล้วเป็นสัตว์ที่ชั่วร้าย เห็นแก่ตัว ออกตัญญู เปลี่ยนใจง่าย โกหกหลอกลวง แข่งขันและแย่งชิงกันตลอดเวลา ไม่มีทางเปลี่ยนแปลง เต็มไปด้วยคตินิยม และความทะเยอทะยาน เหตุผลนี้เองที่ทำให้สังคมมีความขัดแย้งวุ่นวาย (Benner, 2013)

2. มนุษย์โลกมากและเห็นแก่ตัว คือ โดยธรรมชาติมนุษย์ส่วนมากมีความเห็นแก่ตัว (Selfish) เสาะแสวงหาตัวเอง (Self Seeking) เห็นแก่ประโยชน์ตน (Self Interested) และรักตัวเอง (Self Loving Creatures) (Angeles, 1981) เป็นคนบาปหนา โลกมากและเห็นแก่ตัว (ประยงค์ สุวรรณบุพผา, 2541) อยากได้สิ่งต่าง ๆ เป็นของตัวเอง เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการต่าง ๆ และเป็นเหตุให้มนุษย์แสวงหา กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนชอบแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว (Edwards, 1968)

ดังนั้น อำนาจอธิปไตยที่เข้มแข็งเท่านั้นจึงจะควบคุมความชั่วร้ายของมนุษย์ได้ ความมั่นคงของรัฐจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐมีอำนาจเด็ดขาด (กวี อิศริวรรณ, 2530) การใช้อำนาจบังคับ การใช้กลอุบาย การข่มขู่ขู่ดกดขี่ และการประจานรื้อร้าวแห่งกฎศีลธรรม เป็นเหตุผลที่จำเป็นจะต้องนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ คือความสงบสันติของบ้านเมือง (ประยงค์ สุวรรณบุพผา, 2541) ไม่มีสิ่งใดที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับคนได้ เพราะความกระหายของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่รู้จักอิ่ม (สุขุม นวลสกุล และคณะ, 2539) มนุษย์เมื่อได้โอกาสมนุษย์จะใช้เล่ห์เหลี่ยมทุกวิถีทางที่จะเอาชนะให้ได้มาในสิ่งที่ตนปรารถนา

จากสมมุติฐานความเชื่อดังกล่าว มาเคียเวลลีจึงเห็นว่าอำนาจของรัฐเท่านั้นที่จะหยุดยั้งและกำจัดหรือควบคุมขอบเขตความชั่วร้ายของมนุษย์ได้ การแสวงหาอำนาจ การใช้อำนาจ และการรักษาอำนาจจึงเป็นสิ่งที่ผู้นำจะต้องรู้และศึกษาเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นอำนาจอธิปไตยก็จะไม่ยั่งยืนหรือถูกแย่งชิงไป เมื่ออำนาจอธิปไตยไม่มีหรือไม่มั่นคง สุดท้ายรัฐนั้นแหละจะถูกกำจัดหรือถูกครอบงำเสียเอง (Machiavelli, 1532/2008)

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยความเข้มแข็งเด็ดขาด

ผลงานที่สำคัญของมาเคียเวลลี มีผลงานที่สำคัญและโดดเด่นคืองานเขียน The Prince “เจ้า” (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2541) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกับระบบการเมืองหรือวางระบบสังคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการปกครองบ้านเมืองแบบผู้นำเผด็จการ เพื่อต้องการที่จะทำให้สังคมที่วุ่นวายมีความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อย มาเคียเวลลีพูดถึงประสบการณ์แห่งอำนาจแบบตรงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำลัอำนาจของชาติ มีความห่วงใยกับชาติที่พึ่งพิงอยู่กับอำนาจภายนอกที่ตนควบคุมไม่ได้ ดังนั้น จึงแนะนำเจ้าปกครองที่ชาญฉลาดควรปฏิเสธความช่วยเหลือ เขาแนะนำให้ผู้นำพยายามใช้กำลังความสามารถของตนเอง เขายังได้เทียบเคียงว่า “เลื้อยเกาะที่เป็นของผู้อื่นนั้น หากไม่หลวมหลุดไป ก็หนักเกินไปหรือคับเกินไปสำหรับตัวท่าน” (Machiavelli, 1979) เขามองเห็นว่าสังคมนั้น ถ้าปกครอง

แบบถ้อยที่ถ้อยอาศัยหรือแบบพ้อปกครองลูกจะทำให้สังคมขัดแย้งและวุ่นวาย ถ้าผู้ปกครองต้องการให้สังคมมีความสงบสุขให้บ้านเมืองมีชื่อมีแปรรหรือมีความปลอดภัย จึงจำเป็นต้องทำอะไรบางอย่างที่ไม่มีวิธีอื่นใดยิ่งไปกว่านี้ (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2520)

ดังนั้น การเสนอให้ผู้ปกครองเป็นรูปแบบรัฐที่เชื่อฟังผู้นำแต่เพียงผู้เดียว เพราะมนุษย์มีความปรารถนาไม่มีที่สิ้นสุดเป็นเหตุให้สังคมวุ่นวาย ผู้นำต้องเด็ดขาดและยอมเสียสละทำทุกอย่างเพื่อให้สังคมส่วนใหญ่เป็นสุขและได้ประโยชน์ แม้จะถูกประณามว่าเป็นคนโหดเหี้ยมไร้ศาสนาก็ตามในมุมมองของมาเคียเวลลี มองว่า ผู้ปกครองต้องสร้างความมั่นคงให้กับรัฐและประชาชน เพราะฉะนั้น วิธีการดำเนินการของรัฐจึงแตกต่างจากความคิดตามหลักการทางศาสนา ผู้ปกครองต้องมองไปที่เป้าหมายเป็นหลัก เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นคนชั่วร้ายอยู่แล้ว ดังนั้น นักปกครองจะต้องมีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบปัญญาให้เหนือกว่าคนเหล่านั้น ต้องใช้อำนาจที่เด็ดขาดเป็นเผด็จการเหมือนสิงโต และใช้ไหวพริบปัญญาให้รู้เท่าทันกับสภาพตามความเป็นจริงเหมือนสุนัขจิ้งจอก ส่วนคุณธรรมนั้นถ้าไม่จำเป็นก็อย่าพยายามนำมาใช้ในระบบของการปกครอง มาเคียเวลลีนั่นไม่ค่อยยอมรับการมีคุณธรรมของนักปกครอง เพราะทำให้การปกครองนั้นลำบาก เพราะมนุษย์มีความเห็นแก่ตัว หลักคุณธรรมของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองต้องแยกไว้ส่วนหนึ่ง ถ้าไม่จำเป็นก็อย่านำมาใช้ในระบบของการปกครอง เพราะว่าคุณธรรมของนักปกครองนั้น เป็นเรื่องที่จะเสียก่อนและยากต่อการควบคุมบุคคลภายในรัฐได้

อำนาจคือเครื่องมือแก้ไขความขัดแย้งของสังคม

มาเคียเวลลีปฏิเสธไม่ยอมรับหลักนิยมของศาสนาที่ว่า “อำนาจทำให้คุณธรรมความดีเสื่อมเสีย” หรือ “อำนาจเป็นสิ่งที่ขัดต่อคุณธรรมความดี” (ประยงค์ สุวรรณบุพผา, ม.ป.ป.) มาเคียเวลลีกลับมองต่าง กล่าวคือ เขาให้ความสนใจที่เป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งจำเป็นต้องใช้อำนาจและต้องใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ คือ รู้ว่าใช้อย่างไรจึงจะเป็นผลดีแก่ตัวเองและสังคมส่วนรวม วิธีใช้ที่ถูกหลักคือ ใช้อย่างรุนแรงอย่างไรความปราชัยใด ๆ แต่ต้องน้อยครั้งที่สุด ประเด็นการปกครองที่ต้องใช้อำนาจ มาเคียเวลลีสันนิษฐานว่าอำนาจและเสถียรภาพของผู้ปกครองจะต้องไม่ถูกแทรกแซงจากอำนาจใด ๆ ในแผ่นดิน (Sun Tzu, No year: 83) แนวคิดนี้หมายความว่า รัฐจะต้องมีระบบกองทัพประชาชน (Citizen Army) ที่เข้มแข็งขึ้นภายในรัฐของตน กองทัพประชาชนนั้นก็เป็นภาระสะท้อนให้เห็นถึงรากฐานของประชาสังคมรวมทั้งเป็นเครื่องทดสอบความเข้มแข็งของสถาบันทางการเมืองภายในรัฐนั้นอีกด้วย (Nicolo Machiavelli, 1979)

มาเคียเวลลีเสนอว่า การที่บุคคลจะได้อะไรมาแต่ละอย่างจะต้องแสดงพลังความเห็นแก่ตัวของตนออกมาด้วยการใช้ทั้งพลังและอำนาจ บางครั้งก็ได้มาด้วยความสุจริตหรือทุจริต อำนาจจึงเป็นความสามารถของบุคคล ในการสร้างผลกระทบอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดขึ้นในโลกหรือกับสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่

ล้อมรอบตัวเรา(ประมวล รุจนเสรี, 2547) โดยธรรมชาติผู้ที่ปรารถนาจะครอบครองอำนาจจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อจะได้มาซึ่งสิ่งนั้นและความพยายามนั้นจะต้องมีเพิ่มมากขึ้น และเป็นทวิคูณ มาเคียเวลลีเชื่อว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องอื่นใดแต่เป็นเรื่องของอำนาจเท่านั้น เบื้องหลังของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ล้วนแต่มีอำนาจเป็นฐานทั้งสิ้น ดังนั้น หัวใจของการเมือง ก็คือ อำนาจนั่นเอง อำนาจ คือ ความเคารพนับถือ ความนิยมชมชอบ ความยุติธรรม ความอยู่ดีกินดี ความมั่งคั่ง ความชำนาญ และความรอบรู้ได้มากที่สุด (จุฬพล หนีมพานิช, 2536) ผู้ปกครองจะต้องมีอำนาจที่เหนือกว่าบุคคลอื่น จะต้องรักษาอำนาจเด็ดขาดไว้ให้ได้ (กวี อิศริวรรณ, 2530) จึงทำให้คนอื่นเคารพนับถือนิยมชมชอบ ธรรมชาติมนุษย์แสวงหาอำนาจอยู่ตลอดเวลา เพราะอำนาจคือสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ได้มาในสิ่งที่ตัวเองชอบ อำนาจเป็นเครื่องมือที่จะทำให้มนุษย์บรรลุถึงสิ่งที่เขาปรารถนา และคุ้มกันสิ่งที่เขามีอยู่ไม่ให้คนอื่นแย่งไป(ถาวร สุชากันยา, 2532)

ผู้เขียนเห็นว่า อำนาจมีทั้งคุณและโทษ อำนาจถ้าอยู่ในมือของผู้นำที่ดีย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อสังคมส่วนรวม ในขณะเดียวกันถ้าผู้นำที่ไม่ดีแล้วมีอำนาจอยู่ในมือย่อมอาจนำความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนได้ ดังนั้น คงไม่มีใครปฏิเสธคุณค่าหรือความสำคัญของอำนาจว่ามีประโยชน์หรือไม่ แต่มันสำคัญอยู่ที่ว่าอำนาจนั้นรับใช้ใคร หรือใครเป็นผู้ใช้อำนาจ หรือกล่าวอีกนัยยะหนึ่ง อำนาจนั้นเป็นไปเพื่อสร้างประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่หรือไม่

ปัญหาและอุปสรรคของศีลธรรม

ความคิดของมาเคียเวลลี มองว่า “ศีลธรรมไม่มีความหมายในตัวของมันเอง มนุษย์เรากระทำสิ่งที่ดีและเลวโดยแรงผลักดันของความจำเป็นเหมือน ๆ กันทั้งสิ้น(Nicolo Machiavelli, 1979) โลกของความเป็นจริงเขาเชื่อว่าก่อนที่จะเราจะบอกว่า “การเมืองที่ควรจะเป็น” ต้องรู้เสียก่อนว่า “สภาพการเมืองที่เป็นจริง” นั้นเป็นอย่างไร ดังนั้น อำนาจศาสนจักรจะต้องเป็นรองอำนาจอาณาจักร ศาสนาเป็นเรื่องของศรัทธาสวนบุคคล ไม่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์สำคัญแห่งนโยบายของรัฐ ศีลธรรมของบุคคลแตกต่างจากศีลธรรมของรัฐหรือนักปกครอง โดยเขาเชื่อว่าศีลธรรมของปัจเจกบุคคลมีความสำคัญน้อย เพราะผลประโยชน์ของรัฐย่อมสำคัญกว่าผลประโยชน์ของส่วนบุคคล บุคคลต้องยอมเสียสละบางส่วนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเอาไว้ นั่นแหละคือความดี

ดังนั้น มาเคียเวลลีจึงมีความเห็นว่า เพื่อที่จะได้รับความยินยอมจากคนส่วนใหญ่ และเพื่อความสำเร็จของผู้ปกครองที่ต้องการอำนาจ ผู้นำรัฐหรือผู้ปกครองจะต้องทำให้พวกเขาสถาปนบรรลุนิยามความต้องการในขั้นพื้นฐานในเรื่องปากท้องหรือการอยู่ดีกินดี และมีความมั่นคงปลอดภัย และนี่เองคือการแสดงตนเองให้เห็นว่าผู้นำเป็นคนมีศีลธรรม มีศาสนา มีความสงสาร มีความเมตตากรุณา และยุติธรรม ฯลฯ

มาเคียเวลลี ให้ทัศนะว่า ศีลธรรมบางอย่างสอนให้คนอ่อนแอ ความเชื่อในศาสนาถ้าเป็นความเชื่อที่ยังไม่ได้พิสูจน์ ทำให้คนเชื่อนั้นกลายเป็นคนโง่ ถ้านับถือศาสนาอย่างไม่ได้อาศัยเหตุผลและข้อเท็จจริงตามคำสอนแล้ว ผู้ที่เชื่อและศรัทธาจะกลายเป็นคนโง่ บางครั้งศาสนาต้องการให้คนเชื่อโดยพิสูจน์ไม่ได้ (กวี อิศริวรรธ, 2530) ฉะนั้น มาเคียเวลลีจึงได้สร้างศีลธรรมแบบใหม่ขึ้นมา โดยอาศัยหลักความจริงที่พิสูจน์ได้ ถ้าพิสูจน์ไม่ได้มาเคียเวลลีจะปฏิเสธและไม่ยอมเชื่อในสิ่งนั้น เขาเชื่อว่าทุกคนในโลกนี้โดยปกติแล้ว เป็นคนชั่วมากกว่าคนดี มนุษย์เป็นคนเห็นแก่ตัวโดยธรรมชาติ ศีลธรรมได้ถูกสร้างขึ้นมารับใช้สังคม ความดีหรือศีลธรรมจึงไม่มีความหมาย การกระทำของมนุษย์จึงถูกกำหนดโดยผู้ปกครอง ได้แก่ รัฐบาลหรือผู้นำด้านการปกครอง(กวี อิศริวรรธ, ม.ป.ป.) ผู้ปกครองนั้นถ้าไม่จำเป็น ก็ย่นำศีลธรรมมาเป็นส่วนช่วยในการปกครอง เนื่องจากจะทำให้ล้าหลังต่อการปกครองแล้วยังให้เสียรูปแบบวิธีการปกครองอีกด้วย ความดีความชั่วเป็นเรื่องที่ไม่ตายตัว หากขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสภาพสังคม กล่าวคือ

1. ผู้ปกครองมีความโอบอ้อมอารีกับคนบางคน หากมีมากเกินไป ก็อาจนำความเสียหายมาสู่ตัวเราได้ ทำให้มีการใช้ทรัพยากรไปอย่างฟุ่มเฟือย ก็จำเป็นต้องขูดรีดจากประชาชน
2. ความเมตตาปราณีที่เกินขอบเขต เกิดการไร้ระเบียบ ทำให้บ้านเมืองถูกทำลายไป หากจำเป็นต้องใช้ความโหดร้ายทารุณกันบ้าง ทั้งนี้ก็เพื่อก่อให้เกิดความมีเอกภาพ และความสงบเรียบร้อย (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541)
3. ความซื่อสัตย์และการรักษาข้อตกลง ผู้ปกครองยอมให้ความสนใจต่อข้อตกลงของตนเองน้อย และควรรู้วิธีที่จะจัดการกับผู้คนอย่างฉลาดแกมโกงได้ด้วย (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541)
4. หลีกเลี่ยงการดูถูกเหยียดหยามและความเกลียดชัง แสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ ความกล้าหาญ และความจริงจังของตน คนเราจะมีชีวิตอยู่อย่างพอใจ トラบเท่าที่ทรัพย์สินและเกียรติยศของเขาจะไม่ถูกช่วงชิงไป (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541)
5. การมั่นคงของรัฐขึ้นอยู่กับดีดอาวุธ ควรให้มีการแบ่งแยกแล้วปกครอง ส่วนบรรดาผู้ที่เป็นศัตรูควรนำเอามาเป็นพวก โดยให้ความช่วยเหลือบางอย่างแก่เขา
6. ทำในสิ่งที่ได้รับชื่อเสียงและความรุ่งโรจน์ เช่น ทำตนเป็นตัวอย่างในด้านต่างๆ เป็นผู้มีความคุณธรรม ยกย่องงานศิลปะ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีการประกอบอาชีพ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการรื่นเริงตามเทศกาลที่เหมาะสม และออกพบปะกลุ่มชนต่าง ๆ เป็นครั้งคราว แต่ก็ต้องรักษาคำดีศรีของตนไว้ให้มั่นคงด้วย (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541)
7. รู้จักปรับตัวและปรับปรุงวิธีการของตนอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ยึดติดอยู่กับวิธีที่ตนใช้อยู่เดิมและโชครชะตา (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541)

8. การยึดถือหลักการและวิธีการโดยคุณธรรม คือ การที่ยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ย่อมทำให้ผู้มีอำนาจเป็นผู้มีความมั่นคงและเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี รวมทั้ง มีกฎหมาย กองทัพ และมีมิตรที่ดีด้วย การใช้ความสามารถของตัวเองเท่านั้นที่ถือได้ว่าเป็นการป้องกันตนเองที่ดี แน่นนอน และยั่งยืน (Max Lerner, 1950, ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2541) บางครั้งถึงคราวใช้ความโหดเหี้ยม ก็ต้องยอมลงมือกระทำ เพื่อความสงบสุข

ด้วยเหตุผลหรือความเชื่อดังกล่าว มาเคียวเวลลีจึงมีความคิดที่จะใช้ความรุนแรงเข้าแก้ปัญหาความขัดแย้งหรือวุ่นวายทางสังคมหรือการเมือง ความเข้มงวดกวดขันของกฎหมายต่างหากที่จะทำให้มนุษย์มีศีลธรรม ผู้นำจำเป็นต้องใช้ลัทธิเด็ดขาดทางการเมือง ก็เพราะเขาเห็นว่าไม่มีทางอื่นใดที่จะรักษารัฐไว้ให้ปลอดภัยจากความพินาศล่มจมได้นอกจากความเด็ดขาด กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย กฎหมายคืออำนาจอธิปไตยของรัฐ หากผู้บัญญัติกฎหมายเป็นคนฉลาด มีศีลธรรมจรรยาและชีวิตทางสังคมที่ดี รัฐก็จะพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องชอบธรรมได้ ศีลธรรมจรรยา ศาสนา เศรษฐกิจ และสถาบันอื่นๆ จะพัฒนาไปด้วยดี

วิธีป้องกันและการจัดการความขัดแย้งของสังคม

มาเคียวเวลลี เชื่อว่า ความสงบสุขและความวุ่นวายในสังคมเป็นผลที่เกิดจากประสิทธิภาพการปกครองของผู้นำ กล่าวคือ สภาพของสังคมจะสงบหรือวุ่นวายขึ้นอยู่กับผู้นำที่ปกครองประเทศ โดยพื้นฐานผู้นำที่จะขึ้นมาเป็นผู้ปกครองนั้นจะต้องประกอบไปเมตตา และความโหดร้ายด้วย เมื่อถึงคราวที่จะใช้ความโหดร้าย ถ้าใช้ไปแล้วเกิดประโยชน์แก่สังคมก็ต้องใช้ โดยรวมแนวคิดของมาเคียวเวลลีในการบริหารจัดการความขัดแย้งของสังคมภายใต้การปกครองของผู้นำ สามารถนำเสนอให้เห็นได้ ดังนี้

ประเด็นแนวคิด	มาเคียวเวลลี
รัฐในอุดมคติ	รัฐที่เชื่อฟังผู้นำแต่เพียงผู้เดียว, ระบบการเมืองที่คนส่วนน้อยจะเป็นฝ่ายปกครอง, เป็นระบบรัฐเผด็จการ
คุณสมบัติของผู้ปกครอง	ความตระหนี่ ความเมตตา ความโหดร้าย รักษาคำพูดความซื่อสัตย์ ระวังตัวไม่ให้อีกคนดูหมิ่นและเกลียดชัง สร้างเกียรติยศและชื่อเสียง มีความโหดร้าย สร้างความน่ากลัวดีกว่าความน่ารัก เป็นคนรอบคอบ คุงคุณสมบัติของสิงโตและสุนัขจิ้งจอก
ลักษณะการปกครอง	แบ่งแยกแล้วปกครอง ลูกน้องสามัคคีเจ้านายต้องระวัง ต้องคอยตรวจสอบความเป็นมิตร บางช่วงต้องเมตตา บางช่วงเด็ดขาด อย่าไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา การใช้ความโหดร้ายทารุณต้องเป็นเรื่อง

	จำเป็น ผู้ปกครองต้องไม่ทำตัวให้เป็นที่น่ารัก ต้องทำตัวให้เป็นที่น่ากลัวน่าเกรงขาม คำสรรเสริญเยินยอเป็นอันตราย รักษาคำพูด ไม่ฟุ่มเฟือย ควรมีภาพลักษณ์ของผู้มีคุณธรรม ควรเลือกคนรอบข้างที่จงรักภักดี มีความเด็ดขาดในการปกครอง และมีไหวพริบปัญญาที่เฉียบแหลมให้เหมือนสุนัขจิ้งจอก เน้นรูปแบบการปกครองไปที่ตัวของผู้ปกครองเป็นหลักสำคัญ ต้องมีความเก่ง ฉลาด ไหวพริบปัญญาเฉียบแหลม
ธรรมชาติมนุษย์	เป็นคนบาป ชั่วร้าย โลกมากและเห็นแก่ตัว มีทั้งเล่ห์เหลี่ยม ตัณหา และความทะเยอทะยาน พร้อมที่จะทำร้ายทั้งมิตรและศัตรู
จริยธรรม	ศาสนจักรจะต้องเป็นรองอาณาจักร ศาสนาเป็นเรื่องของศรัทธาส่วนบุคคล นักปกครองก็ต้องแสดงภาพตนว่าเป็นผู้ที่นับถือศาสนา ประโยชน์ของรัฐย่อมสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล อย่างนำศีลธรรมมาเป็นส่วนช่วยในการปกครอง ความดีความชั่วเป็นเรื่องที่ไม่ตายตัว หากขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสภาพสังคม กฎหมายคือศีลธรรมเมตตาปราณี ทำให้หย่อนยานอ่อนแอ ศาสนามีจุดหมายคือวิญญาน เป้าหมายของรัฐมุ่งไปที่การสร้างความมั่นคงให้กับรัฐและประชาชน
อำนาจ	อำนาจให้คุณธรรมความดีเสื่อมเสีย สนใจเป้าหมายเป็นหลัก การใช้อำนาจอย่างรุนแรงประชาชนมีแต่จะกลัวไม่ใช่อะกลียดขัง เพื่อให้รัฐมั่นคงปลอดภัยและประชาชนได้ประโยชน์ประชาชนจะไม่ว่าอะไร อำนาจได้มาด้วยความสุจริตหรือทุจริตก็ได้ การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ หัวใจของการเมือง ก็คือ อำนาจ ผู้ปกครองจะต้องมีอำนาจที่เหนือกว่าบุคคลอื่น จะต้องรักษาอำนาจเด็ดขาดไว้ให้ได้จึงทำให้คนอื่นเคารพนับถือ
การแสวงหาและใช้อำนาจ	อำนาจถ้าไม่เกิดจากความสามารถก็เกิดจากการใช้กำลัง วิธีใช้ที่ถูกหลักคือใช้อย่างรุนแรงอย่างไร้ความปราณีใดๆ แต่ต้องน้อยครั้งที่สุดนาจและเสถียรภาพของผู้ปกครอง จะต้องไม่ถูกแทรกแซงผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน

จากตาราง มาเคียเวลลีเชื่อมั่นและฝากความหวังการแก้ไขความขัดแย้งของสังคมไว้ที่ผู้ปกครองที่มีความรู้ ความสามารถ โดยผู้ปกครองจะต้องรู้จักสร้างภาพลักษณ์ของผู้มีคุณธรรม และเลือกปฏิบัติอย่างชาญฉลาด แต่ทั้งหมดถ้าเกิดเหตุการณ์ฉุกเหินหรือยุคสมัยที่บ้านเมืองระส่ำระสาย

ลักษณะการจัดการจะต้องปกครองแบบเด็ดขาด (Absolute Despotism) เพียงอย่างเดียวเท่านั้นจะเป็นระบบที่ดีที่สุดในสถานการณ์เช่นนี้ อีกอย่างหนึ่งการรักษาอำนาจรัฐหรือผู้ปกครองให้มั่นคงเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองจะต้องเรียนรู้ ดังนั้นการปกครองจึงต้องใช้หลายแนวทาง คือ เมื่อถึงคราวลงโทษก็ต้องลงโทษ เมื่อถึงคราวยกย่องให้บำเหน็จรางวัลก็พึงกระทำการใช้อำนาจบังคับ การใช้กลอุบาย การเข้มงวดกวดขัน และการประยุกต์ใช้หรือยกเว้นกฎศีลธรรมบางกรณีก็เป็นสิ่งที่ต้องทำถ้าการกระทำนั้นจะเป็นช่องทางให้บรรลุเป้าหมาย

ประโยชน์และคุณค่าของแนวคิดเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง

ผู้เขียนได้ศึกษาแนวคิดของมาเคียวเวลลี พบว่า เขาได้ใช้ชุดแนวคิดการจัดการความขัดแย้งของสังคมด้วยวิธีการที่เด็ดขาดหรือเข้มงวดโดยรัฐหรือผู้นำประเทศ ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าเป็นชุดแนวคิดทางเลือกหรือเป็นช่องทางหนึ่งช่วยกำจัดการความขัดแย้งในสังคมได้รวดเร็วขึ้น เพราะถ้าปล่อยให้ผู้คนอิสระตามใจปรารถนา ก็จะมีแต่ความวุ่นวาย เพราะทุกคนจะไม่ยอมฟังซึ่งกันและกัน อีกทั้งความต้องการของมนุษย์นั้นไม่มีที่สิ้นสุดและไม่มีเหตุผล จะเบียดเบียนเอาเปรียบกัน และที่สำคัญคนที่กำลังมากกว่าก็จะได้เปรียบในฐานะที่ส่งเสียงดังมากกว่า ทำให้คนด้อยโอกาสเสียเปรียบและไม่ได้รับการเหลียวแล ในสังคมที่เป็นประชาธิปไตยหรือมีระบบกฎหมายที่สมบูรณ์แล้วอาจไม่จำเป็นต้องใช้แนวคิดที่เด็ดขาด ชุดแนวคิดของมาเคียวเวลลีอาจเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ในประเทศที่กำลังปรับปรุงหรือพัฒนา ดังจะเห็นได้จากรูปแบบการแก้ไขความขัดแย้งในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ แต่แน่นอนว่า ในระยะยาวการใช้อำนาจเด็ดขาดรุนแรงไม่สามารถนำไปใช้ได้ตลอดไป ก็ต้องปรับใช้ให้สอดคล้องผสมผสานกับแนวคิดหรือวิธีการอื่น ๆ เช่น การผ่อนปรนเข้าหากันหรือการผสมผสานประนีประนอมค่อยเป็นค่อยไป การขอความร่วมมือ (co-operation) แม้กระทั่งการลดความไม่เสมอภาคอาจใช้วิธีหลีกเลี่ยงการแข่งขันหรือการจัดสรรผลประโยชน์หรือการกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เป็นต้น

ในความเป็นจริงของสังคมโลก ผู้เขียนเห็นว่า ยังมีความต้องการหรือความโลภของมนุษย์ การเอารัดเอาเปรียบ หรือการฉกฉวยผลประโยชน์ของมนุษย์ปรากฏให้เห็นในทุก ๆ ระบบการปกครอง และมีมาทุกยุคทุกสมัย ธรรมชาติของมนุษย์ตามที่มาเคียวเวลลีมีสมมุติฐานนั้นไม่อาจหายไปไหนไม่ว่าจะใช้ระบบรูปแบบการปกครองใด ๆ ก็ตาม ดังนั้น การกล่าวอ้างมูลเหตุของความขัดแย้งอาจเป็นข้ออ้างเพื่อการก้าวขึ้นสู่อำนาจของกลุ่มคนบางกลุ่มเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ ด้วยเหตุนี้ปัญหาความขัดแย้งของสังคมหรือบ้านเมืองไม่อาจมอบให้ผู้อื่นผู้ใดเพียงคนเดียวรับผิดชอบได้ ต้องช่วยกันทุกฝ่าย ไม่ประเมินสติปัญญาของคนอื่นว่าต่ำต้อยไร้ความหมาย ต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งของสังคม กล่าวคือ จำเป็นจะต้องอาศัยวิธีการหรือแนวทางที่หลากหลายมาเป็นเครื่องมือผสมผสาน จึงจะทำให้ปัญหาหรือความขัดแย้งวุ่นวายเอารัดเอาเปรียบในสังคมนั้นสูญสลายไปได้หรือปรากฏน้อยที่สุด

แต่ถึงอย่างไรก็ต้องยอมรับว่า แนวคิดการจัดการความขัดแย้งทางสังคมของมาเคียเวลลีก็ใช้ว่าจะไร้ประโยชน์เสียทีเดียว เพราะในบางสถานการณ์ก็ยังจำเป็นต้องใช้แนวคิดดังกล่าวมาใช้โดยรวมแล้วผู้วิจัยเห็นว่า ชุดแนวคิดการจัดการความขัดแย้งของมาเคียเวลลีเป็นแนวคิดที่สนับสนุนชนชั้นปกครองให้มีอำนาจเด็ดขาด ดังสรุปใจความหลักได้ดังนี้

1. ผลประโยชน์ของชาติสำคัญกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกชน
2. ชาติคือรัฐ รัฐคือผู้นำ การเชื่อฟังผู้นำคือความสงบสุข
3. ผู้นำอยู่เหนืออำนาจทั้งปวง เกณฑ์ความถูกต้องดีงามขึ้นอยู่กับผู้นำ
4. ศาสนาคือเครื่องมือของรัฐ
5. เพื่อส่วนรวม ผู้นำต้องเสียสละ ฉลาดและมีกุศโลบาย
6. ผู้นำหรือรัฐต้องใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด เข้มงวดในกฎระเบียบต่อประชาชน
7. ประชาชนจะลืมความชั่วของผู้นำ เมื่อเขาได้ประโยชน์
8. ผู้นำจะต้องเป็นผู้ฉลาด มีสติปัญญาเป็นเลิศและมีเล่ห์เหลี่ยม
9. สิทธิและเสรีภาพที่เกินขอบเขตเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง

จากแนวคิดโดยสรุป ได้มองเห็นภาพว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นเครื่องมือเพื่อลดความขัดแย้งภายใต้การปกครองของผู้นำ กล่าวคือ เป็นภาวะของสังคมที่สงบที่ซ่อนความหวาดกลัวและรอคอยโอกาสในการตอบโต้รัฐ หรือมองในอีกด้านหนึ่ง แนวคิดของมาเคียเวลลีเป็นแนวคิดเพื่อการกำจัดคนที่เห็นต่างไปจากรัฐหรือมาต่อต้านอำนาจรัฐนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม ข้อดีของการจัดการความขัดแย้งทางสังคมตามแนวคิดทางการเมืองของมาเคียเวลลี ก็คือ ผู้นำตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว เพราะผู้นำมีอำนาจสูงสุดเด็ดขาดโดยไม่มีอำนาจใด ๆ มาเบียดบังขัดขวางหรือทำให้ผู้นำหวาดหวั่น

การพิสูจน์แนวคิดนี้ว่าจะสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ ผู้เขียนขอชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลของไทยในยุคปัจจุบันนี้กำลังนำแนวคิดของมาเคียเวลลีมาปฏิบัติใช้ ซึ่งบางคนก็กังขาว่ารัฐบาลว่าแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมแบบไร้อิศทางบ้าง ไร้ทฤษฎีบ้าง หรือไร้ภูมิภาวะบ้าง แต่ถ้ามองให้ละเอียดแล้วจะเห็นว่ารัฐบาลเกิดขึ้นบนภารกิจเพื่อป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งทางสังคม ซึ่งประเทศชาติกำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ คือ ภาวะที่อาจจะเกิดสงครามกลางเมืองระหว่างสีของประชาชน การใช้แนวคิดที่รัฐมีอำนาจเด็ดขาด รัฐคือผู้นำสังคมทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย ความเชื่อแม้กระทั่งความถูกต้องดีงาม ดังนั้น ถ้าเอาทฤษฎีของมาเคียเวลลีมาวางแผ่แล้ว และทำการเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติของรัฐบาลไทยปัจจุบัน เราจะเห็นว่ารัฐบาลไม่ได้บริหารประเทศแบบไร้ทฤษฎี ตรงกันข้ามรัฐบาลได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีของมาเคียเวลลีเพื่อเป็นทิศทาง และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมและนโยบาย ดังนั้น จึงไม่ควรดูแคลนแนวคิดทฤษฎีของมาเคียเวลลีว่าไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ อย่างน้อยรัฐบาลไทยก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า แนวคิดการแก้ไขความขัดแย้งของสังคมในบางสถานการณ์นั้นจำเป็นต้องใช้อำนาจที่เด็ดขาดและรุนแรง มิเช่นนั้นความไม่สงบจะลุกลามกลายเป็นสงครามกลางเมืองที่ยากต่อการ

แก้ไข แต่ก็ต้องยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า ผู้เขียนยอมรับความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่า แนวคิดของมาเคียวเวลลี ดังกล่าวไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในระยะยาว กล่าวคือ เป็นชุดแนวคิดที่ควรนำไปใช้ในสถานการณ์ที่วิกฤติและจำเป็นในระยะสั้นเท่านั้น เพราะถ้าวัดนำแนวคิดไปใช้ในระยะยาว ก็ย่อมเกิดการขัดแย้งในมิติใหม่ คือ การต่อต้านรัฐจากประชาชนส่วนใหญ่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สิ่งที่ต้องพึงระวังในการใช้ชุดแนวคิดของมาเคียวเวลลี

ผู้เขียนเห็นว่า เป็นความจริงโดยธรรมชาติ ไม่ว่าชุดแนวคิดใด ๆ ก็ตามเมื่อนำไปใช้ย่อมก่อให้เกิดทั้งคุณและโทษ จึงต้องอาศัยการประยุกต์และปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น ถ้าเกิดเหตุการณ์วิกฤติภัยธรรมชาติ หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการสงครามการเมือง เป็นต้น รัฐจำเป็นต้องใช้อำนาจเด็ดขาดกับคนหรือองค์กรอย่างไม่มีข้อยกเว้น แต่ถ้าในสถานการณ์ปกติ การนำแนวคิดของมาเคียวเวลลีมาใช้ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ กล่าวคือ

๑. การเชื่อมั่นผู้นำ แนวคิดการเชื่อมั่นหรือยกอำนาจทั้งหมดให้ผู้นำเพียงคนเดียว ถ้าผู้นำที่ดีและเก่งฉลาด ถือว่าเป็นความโชคดีของประชาชน แต่ถ้าเกิดได้ผู้นำที่ไม่ฉลาดและเชื่อง่าย ถูกชักจูงจากคนรอบข้างได้ง่าย ก็จะทำให้ความวิบัติเดือดร้อนมาถึงประเทศชาติ

๒. ผู้นำกับคุณธรรม ผู้นำที่ไม่มีคุณธรรมทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจ แต่ในทางกลับกันผู้นำที่ไร้คุณธรรมได้กลับกลายเป็นภาวะที่น่ากลัวหวาดหวั่นของประชาชน เพราะต่างคนต่างไม่รู้ว่าภัยอันตรายจะมาถึงตนเมื่อใด ซึ่งก็ไม่ต่างอะไรจากคนตาบอดที่ยิงปืนขึ้นฟ้าเล่นตามอำเภอใจ

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาหลักสำหรับแนวคิดของมาเคียวเวลลี ไม่ใช่อยู่ที่เป้าหมาย แต่อยู่ที่วิธีการปฏิบัติหรือการดำเนินการ เพราะใช้อำนาจเผด็จการรุนแรง มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลสูง ความเป็นผู้มีอิสรเสรีทางด้านสติปัญญาความสามารถค่อนข้างมีอย่างชัดเจนจำกัด อีกทั้งยังละเลยไม่เห็นคุณค่าทางศีลธรรมอีกด้วย มีการตีค่าความรัก ความดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริตว่าเป็นแค่มายาหวังผลประโยชน์เท่านั้น จึงจัดได้ว่าเป็นระบบที่ไม่ส่งเสริมสายใยของความผูกพันของคนในสังคม ถึงแม้จะอ้างเพื่อความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองหรือเพื่อส่วนรวมก็ตามที่

โดยพื้นฐานของแนวคิดแล้ว ผู้เขียนพบว่า แนวคิดมุ่งเป้าไปที่การสร้างความสุขแก่สังคมด้วยระบบการปกครองที่ผูกโยงกับความมั่นคงทางอำนาจของรัฐ ซึ่งบทบาทหน้าที่ของรัฐนั้นมีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างจากความคิดตามหลักการทางศาสนา ดังนั้น การแก้ปัญหาความขัดแย้งของสังคมจึงปรากฏรูปแบบของความเด็ดขาด มีการใช้ความรุนแรงเพื่อให้รัฐมั่นคงปลอดภัย ผู้เขียนเห็นว่าแนวคิดเช่นนี้อาจดูผิดธรรมชาติของมนุษย์ เพราะการที่จะให้คนเป็นจำนวนมากคิดและกระทำหรือให้ชอบเหมือน ๆ กันเป็นการยากยิ่ง อาจจะกระทำหรือบงการผู้คนได้ระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่ในระยะยาวผู้คนจะต่อสู้หรือโยนหาอิสรภาพ ความเป็นจริงมนุษย์มีความต้องการที่หลากหลาย ไม่มีความเสมอ

ภาคกันหรือเท่าเทียมกันได้โดยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน ไม่อาจทำให้ทุกคนมีเท่ากันหรือพอใจเหมือน ๆ กันได้ ทางออกที่ดีที่สุดคือทางสายกลาง เพื่อรองรับให้เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์จึงไม่ควรบริหารสุดโต่งหรือเลือกเน้นปกครองหนักไปทางใดทางหนึ่ง ถ้าเน้นคุณธรรมสุดโต่งบ้านเมืองก็อ่อนแอในสายตาข้าศึก แต่ถ้าปกครองแบบเด็ดขาดโหดเหี้ยม วิธีชีวิตของสังคมก็จะมีคามตึงเครียดกดดันอัดอั้นในสายตาประชาชน

ดังนั้น ผู้นำจะต้องเป็นคณะผู้บริหารที่คอยถ่วงดุลอำนาจ มีคุณธรรมจริยธรรมประกอบเป็น การบริหารที่ต้องอาศัยทั้งหลักนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปรับใช้เพื่อให้เป็นไปและ สอดคล้องกับวิถีชีวิตในโลกของความเป็นจริงที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สรุปวิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งทางสังคมตามแนวคิดของมาเคียแวลลี

การแก้ปัญหาคความขัดแย้งทางสังคมตามแนวคิดของมาเคียแวลลี คือ การแก้ไขด้วยระบบ การเมืองการปกครองเท่านั้น คือ เน้นการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบภายใต้การชี้นำของผู้นำ ประเทศ ด้วยมีสมมติฐานที่เชื่อว่า คนเราโดยธรรมชาติเป็นคนเลว คือเต็มไปด้วยตัณหาและความ ทะเยอทะยาน มีการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นเหตุให้สังคมนำไปสู่ความขัดแย้ง เมื่อมนุษย์มี ความต้องการที่หลากหลายก็ย่อมขัดแย้งกันไม่จบไม่สิ้น เขาจึงเห็นว่า อำนาจการปกครอง จึงเป็นกลไก สำคัญในการบริหารจัดการหรือควบคุมสังคมไม่ให้เกิดความวุ่นวาย มาเคียแวลลีจึงเน้นแยกแยะและ ออกแบบมนุษย์ที่ควรจะเป็นหรือควรมีชีวิตในสังคม เขาแยกแยะระหว่างอุดมคติกับเงื่อนไขทางการเมือง ปฏิบัติทางการเมือง การมีศีลธรรมส่วนบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ รัฐจึงเป็น เครื่องมือที่ทำให้มนุษย์บรรลุความมั่นคงปลอดภัยและการกินดีอยู่ดี รัฐจึงต้องรู้จักวิธีที่จะทำอะไรโดย ปราศจากศีลธรรมได้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เนื่องจากเป้าหมายสูงสุดของการเมืองย่อมได้แก่สิ่งที่ กล่าวมานั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดภาพลักษณ์ของความเป็นชาติหรือชาตินิยม หรือความเป็นสังคมที่เป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้เพราะระบบอำนาจได้รวมศูนย์เด็ดขาดสุดโต่งไว้ที่ส่วนบน โดย มองผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ คือ ชาติเป็นหลัก ไม่สนใจกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะ ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ ขอให้เป้าหมายคือความมั่นคงของชาติหรือรัฐสำเร็จผลเป็นใช้ได้ แนวคิด ดังกล่าวได้ทำให้เกิดนโยบายรวดเร็ว รัฐมีอำนาจสูงสุดและไม่อยู่ภายใต้อำนาจอิทธิพลใด ๆ แม้แต่ ศาสนากับการเมืองก็ต้องแยกจากกัน เพราะมีเป้าหมายคนละเป้าหมาย

แนวคิดของมาเคียแวลลีเกิดจากสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์เราตามธรรมชาติแล้วเป็นคนเลว มี ตัณหา และความทะเยอทะยานไม่จบสิ้น อีกทั้งสิทธิและเสรีภาพของคนจำนวนมากนำมาซึ่งปัญหา ความยุ่งยากวุ่นวายในสังคม ดังนั้น ผู้นำต้องรู้จักใช้ทั้งความเด็ดขาดโหดเหี้ยม และต้องรู้จักใช้ความ เมตตาโอบอ้อมอารี กล่าวคือ ต้องรู้จักปรับตัวไปตามสถานการณ์จุลสิงโตและสุนัขจิ้งจอก ดังนั้น แนว ปฏิบัติทางการเมืองของผู้นำไม่จำเป็นต้องมีสาระทางด้านศีลธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ทฤษฎีการเมืองเป็น

หลักการและวิธีการใดๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จทางสังคม เมื่อรัฐมีอำนาจที่เด็ดขาด เช่นนี้ก็ย่อมควบคุมสังคมไม่ให้ทะเลาะหรือขัดแย้งกันได้ ย่อมสามารถที่จะชี้นำสังคมให้ไปในทิศทางเดียวกัน

บทสรุป คือ ความขัดแย้งของสังคมเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปกครองของผู้นำ สังคมจะวุ่นวาย ขัดแย้ง สงบสุข หรือเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นอยู่กับวิธีการปกครองของผู้นำประเทศ มาเคียวเวลลีมีสมมุติฐานว่าสาเหตุของความขัดแย้งมาจากมนุษย์ชั่วร้าย เป็นคนบาปหนา โลกมากและเห็นแก่ตัวโดยธรรมชาติ เป็นคนอกตัญญู เปลี่ยนใจง่าย โกหกหลอกลวง แข่งขันและแย่งชิงกัน ตลอดเวลา เต็มไปด้วยตณหา ความทะเยอทะยาน และยังเชื่อว่าเมื่อมนุษย์สนใจแต่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตัว จะไม่มีสิ่งใดที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับคนได้ เพราะความกระหายของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่รู้จักอิ่ม อำนาจรัฐที่เข้มแข็งเท่านั้นจึงจะควบคุมความชั่วร้ายของมนุษย์ได้ ความมั่นคงของรัฐจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐมีอำนาจที่เด็ดขาด การใช้อำนาจบังคับ การใช้กลอุบาย การเข้มงวดกวดขัน เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ คือความสงบสันติของบ้านเมือง มาเคียวเวลลีจึงเสนอแนวความคิดการทำให้สังคมสงบสุขว่าต้องเริ่มต้นที่ระบบปกครองบ้านเมืองที่เข้มแข็ง คือ การมุ่งไปที่การสร้างความมั่นคงให้กับรัฐและประชาชน ชาติก็คือรัฐ รัฐคือเป้าหมายหลัก ดังนั้นจะต้องไม่มีอำนาจใดอยู่เหนือรัฐ รัฐมีอำนาจเหนือสิ่งทั้งปวง อำนาจและเสถียรภาพของผู้ปกครองจะต้องไม่ถูกแทรกแซง ผู้ปกครองต้องไม่ทำตัวให้เป็นที่น่ารังเกียจ ต้องทำตัวให้เป็นที่น่ากลัวน่าเกรงขามดุจราชาสิทธิ์ และต้องรู้จักเลือกใช้ความเมตตากับความเด็ดขาดดุจสุนัขจิ้งจอกที่ฉลาดว่องไว

เอกสารอ้างอิง

กวี ศิริวรรณ. (2530). *20 ความคิดทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร :บริษัทสยามบรรณ จำกัด.

จุมพล หนีพานิช. “ความหมาย ขอบข่าย และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับศาสตร์อื่น”

เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536.

ถาวร สุขากันยา. (2532). “องค์อธิปัตย์กับสังคมการเมือง”. เอกสารการสอนชุดวิชา ปรัชญาการเมือง หน่วยที่ 6 – 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2541). *นักคิดผู้ยิ่งใหญ่ ปรัชญาและทฤษฎีการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สหายบลิ๊ก.

ประมวล รุจนเสรี. (2547). *การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพัฒนาพลังแผ่นดิน.

ประยงค์ สุวรรณบุพผา. (2541). *รัฐปรัชญา แนวคิดตะวันออก-ตะวันตก Political Philosophy*

- Eastern and Western though*. กรุงเทพมหานคร:โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- ปานทิพย์ ศุภนคร และคณะ. (2545). *ปรัชญาเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. *ปรัชญาการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534.
- สุขุม นวลสกุล และคณะ. (2539). *ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์ เรียบเรียง. (2520). *นักปรัชญาการเมืองฝรั่ง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สมบัติ จันทรวงศ์ บรรณาธิการ. (2526). *ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Max Lerner. (1950). *The Prince and the Discourses by Niccolo Machiavelli* . translated by Luigi Ricci and revised by E.R.P. Vincent New York : London House.
- Machiavelli. (1979). *The Prince* George Bull Tr. New york: Penguin Book.
- Nicolo Machiavelli. (1979). *The Art of War*. in *The Portable Machiavelli*. trans. Eds. With critical introd. Peter Bondanella and Mark Musa New York: Penguin.
- Paul W. Taylor. ed.. (1968). *Problem of Moral Philosophy*. California : Dickenson.
- Peter A. Angeles. (1981). *Dictionary of Philosophy*. New York : Harper Row.
- Sun Tzu. *The Art of War*. Trans. Introd. Samuel B. Griffith.